

КИТОБ ҲАҚИДА... НАСИБ ЭТДИ

«Биласизми, мени ҳаммасидан қура нима кўпроқ хайратга солади? — деди Наполеон Фонтанга (Луи де Фонтан — адабиётчи) — зувронлик, куч-қудратнинг яратувчиликка қодир эмаслиги. Дунёда фақат икки ҳоким бор — қилич ва ақл-идрок, охири-оқибатда ҳар доим ақл-идрок қилич устидан галаба қозонади».

Эҳтимол, сиз француз фотихининг ушбу фикрларини эсанкираш деб баҳолабсиз, бироқ қудратни адолат мезони билан улчаган соҳибқирон бобомизнинг утиллари ҳам эсингизлар — «Куч — адолат». Қурясизки, жаҳонгирлар ҳамша ҳақ сўзни ҳақ иқрога буйсундирганлар. Тарих — улғу ҳакам. Замонлар абадитай ҳайкали эмас. Энг буюк ва тажовузкор империялар ҳам вақти-соати этиб таназзулга юз тутди (Буни асослашга ҳоҷат йўқ. Рим, Муғуллар, Усмоғли турк, Наполеон, Россия, СССР империяларини асослаш кифоя). Авлодлар эса императорларнинг куч-қудратидан қура уларнинг юқоридоғи каби иқроларини эслашни хуш қурадилар. Аммо, шундай қура кунлар ҳам борки, тарихнинг бу учмас доғларини унуттиш мўшкул.

70 йиллик «шуролар империяси» ақл-идрок қушандасига айланди. Хурланган миллатлар узоқ йиллар муте сукунатга маҳкум бўдилар. Маънавияти таққирланган худудлардан таназзул ҳиди анқиб қолди. Миллатнинг руҳан уйғоқ қисми бу ҳасталиқнинг сунгисиз оғриқларини юракларининг тубларига сақладилар. Тарих улғу ҳакам ва у билан ҳисоблашмоқ лозим.

Истақлар, фақат маънавий бутунликка ундовчи истақлар, миллатга боқийлик эҳсон қила олади. Хуш, биз нимани истаймиз? Ҳар ҳолда қайтадан қудлик занжирига буйнимизни тутиб бермаслигимиз аниқ. Ақл-идрокни кишиановчи, маънавиятни топтовчи куч-қудратга буйсунмаслигимиз шубҳасиз. Бу бундовчи оғир вазира. Бирок, орта чекиниш бизнинг ақилларимизга ёт. Альбер Камюнинг «Исен қилаётган инсон» эссесини эслаг... Бу-тун умри давомида буйруқ, курсатмалар измида яшган қул ҳеч қутилмаганда наватдаги фармонни номақбул деб топади. Бу «йўқ» нималарни ифода этади? Бу «йўқ» қул — миллат узагини англаётганидан далолатдир. Биз инсонимиз. Нимаки булганган бўлса поклаш, нимаки йўқотилган бўлса топиш, нимаки гораг қилинган бўлса тиклаш бизнинг бурчимиз. Инсон маънавий қадриятлар силсиласида мукамалликка эришади. «Қизил империя»нинг «қура исканжаси»да бутундан маънавиятимизнинг бутунги хастаҳолини бизни руҳан мажрўқ қилиб қуйиши мўшкул. Чулпон таъбири билан айтганда «йўқсизлик» бизга маънавий қашшоқликни англашмоқда. Рухимиздаги тубсиз бўшлиқ урнини тулдирини эҳтиёжи туғилмоқда. Аммо маънавият бозорда сотилмайди. Маънавият курсатмалар, буйруқлар билан яратилмайди. Маънавият — миллатнинг утмиши, бутунги, келажиги.

Маънавият нима? Ҳарнечук, қачонлардир ватанфурӯшлик қилиб, «ватанпарвар» бўлиб олганлар учун ниқоб эмас. Ҳар нечук, она тилида сузлашгани ор билиб, ҳозирда тил эрки ҳақида фалсафа ўқатганлар учун қалқон эмас. Ҳарнечук, худода тош ота-ота «диндор»га айланганларга бошпана эмас. Маънавият нима? Аниқ курсатмаларга, қоидаларга қуниқиб қолганлар учун бу савол жумбоқ? Зеро, маънавият ҳеч бир қоидага, таърифта ситмайди, худди инсон ҳақида «теорема» йўқлиги каби.

Домла қирқ беш минут маънавият ҳақида сузлади. Дарс тугагач, курслош қиз минг истиҳола билан секин суради: — Воҳид, маънавият узи нима? Мен уни айбашга ҳақсизман. Зотан, ундаги миндан бир истиҳоланинг узи маънавият. Луғавий маънони билмаслик эса унинг фожиаси эмас. Маънавият инсон онгидан ташқарида мавжуд эмас. Маънавиятнинг англаш инсонни билиш баробарида юзага келади. Инсонда ўз-узини билиш эҳтиёжи қачон пайдо бўлди? У ўз хаёлотининг, руйи қийоқларининг чексиз-чегарасиз эканлигини англаган кунда эмасмики? Китоблар ушга чексиз-чегарасиз хаёлотнинг давоми уларок, инсон руҳининг инъикоси сифатида бизга таниш ва биз ўз-узини билиш учун китобхонага айланамиз. Аммо, ҳар қандай китоб ҳам укучини китобхон бўлишга мажбур эта олмайди ва ҳар қандай китобхон ҳам узининг нима учун ўқитганини чуқур англаб етмайди. Китоб ўқиш ҳам санъат. Зеро, америкалик шоир Уитмен айтганидек, яхши ёзувчини оруз қилган ҳалқнинг яхши укучини ҳам бўлиши керак.

Китоблар инсон маънавиятининг мажмуи. Китоб инсон ҳаётидаги энг мукамал билим. Китоблари жавонларда чаг босиб етган тузумнинг келажиги шахсиз ҳалокат. Китоб яратувчиси руҳан мажрўқ, қисман занжирбанд жамиятнинг эртаси таназзул. Китобхона Нодиршоҳ ва унинг фуқаролари каби бойлик илнжида йўлга тушган миллатнинг маънавияти суқур. Китоблар эса бизга ўз-узини курсатувчи қўзғу. Фақат ушга кузга терулиб турган кишининг кузлари очик, руҳи уйғоқ бўлиб бас. Сиз китобларга ошно бўла борганинги сари ўз ичкарингизни кузугда аниқроқ курабсиз. Ичкарингизда кечаетган галаён сизни саросимага сола бошлайди. Туйгуларингиз кутараетган исен сизга узингизни танилди. Зеро, «узини англаш исендир» (Альбер Камю). Бу исен сизни узингизга ва узгаларга адолатли, ноҳақликларга нисбатан эса мурасиас «мен»га айлантаради.

Бизга «Шарқ адабиёти» курсидан дарс берган Камол Мустаевнинг бир ҳикояси ҳеч елимдан чекмайди. Ёш домла билан имтиҳон олаётган кекса профессор бурро жавоб бераётган талаба қизинг билан йилга юборганидан таажубга тушдилар. Талаба қиз учинчи савопта киритилган «Анна Каренина»ни ўқимаган экан. Саббини англаган профессор ҳаяжондан кузлари ешланди: «У жуда бахтли. Олдинда «Анна Каренина»ни ўқиш бахти турбиди» лебди. Мен ушга китобни ўқиганимда руҳ эркинлигини сездим. Бу — инсонни маънавий бутунликка етакловчи ички эркилик эди. Китоб бизни ўз-узини руҳан эркин сезишга мажбур қилади. Аммо бир нарсани эътироф этиш керакки, ҳар қандай китоб ҳам инсонга «озодлик» ҳади етолмайди. «Китоб мана бундай ёзилгани керак» дег ахоаннос солаётганлар кўпроқ ўз нафсаатларига мис оханди қичқарилашлар ва бу далаватларга алданган китобхоннинг алдаб қафасга туширилган қулчадан фарқи қолмайди. Кимнингдир мафкура ногорасининг «нота»лари қалаштирилган китоблар укучини «ноғора»да саросидан ёқими куй йўқ», деган беканин тухтага олиб келиши маънавиятнинг тапазулидир. Китоблар миллатнинг қудратини, маънавий қиёфасини намоён этади. Телевизорга қалтишиб, хоррижининг «шоу»ларидан ҳажонлансагу, Абдулла Қодирий, Чулпон, Чингиз Айтматов, Толстой, Достоевский ҳақида ўйламасак, АКШнинг қимматбаҳо саноқларини чайнашпни, сунгги русумдаги қийимларни қийинчи маданият билб, Э. Хэмэнгуэй, У. Фолкнер, Э. По ҳақида билмасак, Лотин Америкаси сериалларини йиллаб куришдан чарчасасагу, Х. Корталар, Х. Борхес, Г. Маркес асарларини бир бор бўлса ҳам тарақламасақ, э, борингки, «узбекман» деб куракка урасагу Алишер Навоийдан бир байт билмасак, бу бизнинг фожаимиз.

Маънавият инсон онгидан ташқарида мавжуд эмас. Китоблар эса инсон маънавиятининг мажмуи.

Воҳид ЛУҚМОНОВ, СамДУ журналистика бўлими талабаси

1925 йилдан чиқа бошлаган Туркистон 1997 йил 19 февраль Чоршанба. № 15 (14408)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ МУБОРАК ҲАЖ ЗИЁРАТИГА БОРУВЧИЛАРГА ЁРДАМ КЎРСАТИШ ҲАҚИДА

Мамлакатимиз фуқароларининг вилдон эркинлиги борасидаги конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш, иймон-этиқодини мустаҳкамлаш ва муборак ҳаж амалларини адо этишда қулайликлар ва зарур шароитларни яратишга давлат томонидан ёрдам курсатиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади: 1. Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг 1997 йилги ҳаж зиёратини ташкил этиш тўғрисидаги тақлифи қабул қилинсин. Муборак ҳаж сафарини ташкил қилиш, зиёратчилар руйҳатини республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилиги маркази, «Маҳалла» ва «Нуроний» жамғармаларининг жойлардаги бўлинмалари вакиллари иштирокида кенг жамоатчилик фикрини эътиборга олган ҳолда тузиш, мусулмонларнинг талаб эҳ-

тиёжларини адолатли равишда қондириш масъулияти туғилганда Ўзбекистон мусулмонлари идораси раҳбарияти, унинг жойлардаги мутасадди вакиллари зиммасида эканлиги эътиборга олинсин. 2. 1997 йил ҳаж сафарини ташкил этишда Ўзбекистон мусулмонлари идорасига Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги дин ишлари бўйича қўмита бевосита ёрдам курсатсин. 3. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси (А. Рузметов) 1997 йил апрель ойида зиёратчиларнинг Жидда шаҳрига бориб-келишлари учун қулай шароитлар яратиш, уларнинг харажатларини қамайтириш мақсадида жўнаш ва қайтиш манзилларини жойларда ташкил этсин. 4. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги (З. Алматов), Ташқи ишлар вазирлиги (А. Комилов), Дав-

лат солиқ қўмитаси (Ш. Гаулин) Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг тақдимида қура зиёратчиларнинг сафар харажатларини белгиланган тартибда расмийлаштиришни таъминласинлар. 7. «Ўзбексавдо» давлат акционерлик уюшмаси (З. Файзиев) ва «Ўзбекбирлашув» уюшмаси (Ф. Бурхон) Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг бюромалари асосан зиёратчилар учун керакли буюмлар савдоси жойларда ташкил этсинлар. 8. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки (Р. Азимов) Ўзбекистон мусулмонлари идораси тақдидан руйҳатга биноан мамлакатимиздан ҳажга кетатган ҳар бир фуқаро учун 1346 (бир минг уч юз қирқ олти) АКШ долларини имгезли-воситачилик ҳақи олманган ҳолда алмаштириб беришни таъминласин. Зиёратчиларнинг тегишли миқдордаги сумларини жой-

ларда умумлаштирилган ҳолда йиғиб олиш ва Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки (Р. Азимов) ва «Ўзбексавдо» давлат акционерлик уюшмаси (З. Файзиев) ва «Ўзбекбирлашув» уюшмаси (Ф. Бурхон) Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг бюромалари асосан зиёратчилар учун керакли буюмлар савдоси жойларда ташкил этсинлар.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ Тошкент шаҳри, 1997 йил 18 февраль

«Камолот» жамғармасида ҲАМШИРАПАР, ШАЙМИСИЗ?

Бугунги кунда республикамизда соғлиқни сақлаш соҳасидаги ташаббусларни фаол қўллаб-қувватлаш, айниқса ёшларда пифофорлик фазилатларини шакллантириш, уларга касб маҳорати ва билимларини янада чуқурроқ эгаллашлари учун кумаклашш, миллий тиббиётимиз сирлари ва тарихини урганишларида зарур шарт-шароитлар яратиш энг долзарб масалалардан ҳисобланади. Ана шу муаммоларни ҳал этишга кумаклашш ҳамда еш пифофор ва ҳамшираларнинг истеъдодларини намоён қилиш, ижодий қобилиятларини ривожлантиришга эришиш, ўз касбларига булган интилиш ва иштиқини рағбатлантириш, уларни Ўзбекистоннинг фидоийи ватанпарвари бўлишдек юксак маънавий фазилатлар руҳида тарбиялаш, шунингдек, тиббий хизмат маданиятини оширишга ҳисса қўиш мақсадида Ўзбекистон ешларининг «Камолот» жамғармаси ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги «Ҳамшира-97» IV республика курик-танловини утказиш тўғрисида қарор қабул қилилар.

Унга мувофиқ курик-танлов Низоми тасдиқланиб, уни тайёрлаш ва утказиш республика ташкилий қўмитаси тузилиди.

Ушбу талбир қуйидаги тарзда ўч босқичда амалга оширилади:

I-босқич — туман, шаҳар курик-танловлари, 1997 йил март-апрель ойларига;

II-босқич — вилоят курик-танловлари, 1997 йил 5 майгача.

III-босқич курик-танлов якуни 1997 йил май ойининг учинчи ўн кунлигида Қашқадарё вилоятининг Китоб шаҳрида утказилади.

Яқинда мажрўқ курик-танлов республика ташкилий қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда жамғарманинг вилоят бўлимлари раислари, соғлиқни сақлаш тизими вакиллари иштирок этиди.

Мажлиси «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси муовини К. Юсупов олиб борди.

Йиғилишда курик-танловга пухта ҳозирлик куриш ва уни юқори савияда ўтказиш билан боғлиқ ташкилий масалалар муҳокама қилинди. Асосий эътиборни талбирнинг тарбиявий ва касбий маҳоратини оширишдек жиҳатларга қаратиш, унга бевосита истеъдодли ва юқори малакали ешларни жалб этиш, шунингдек, туман, шаҳар, вилоят босқичларини ушқоқлик билан ташкил этиш каби масалалар бўйича ҳам фикр-мулоҳазалар билдирилди.

ТОКСАК МАЪНАВИЯТ — КЕЛАЖАК НОЙДЕВОРИ

Дарҳақиқат, шундай. Зеро, маънавиятсиз, маърифатсиз янги жамиятни барпо этиб бўлмайди. Кунги кеча Ўзбекистон Республикаси ешларининг «Камолот» жамғармаси бошқаруви ҳузуридаги «Ешлар муаммолари» институтида бошланган иккинчи босқич ўзв жараенлари ҳам худди шу мавзуга бағишланган. Унга жамғарманинг туман ва шаҳар бўлимлари раислари, вилоят бўлимлари раисларининг маънавият ва маърифат масалалари бўйича муовинлари тақлиф этилганлар.

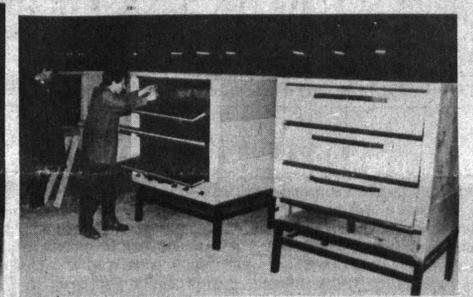
Ешлар билан ишлайдиган, улар тарбиясига масъул инсоннинг ўзи аввало тарбия курган, юксак маънавият фазилатлари соҳиб бўлмоғи лозим. Шу маънода ўч ҳафта мобайнида давом этадиган ўқувда тингловчиларга бугунги кунда жамият маънавий ҳаётидаги ўзгаришлар, ешларни миллий гурур, истиқлолга салоқат руҳида тарбиялаш, ислоқотларни амалга оширишда ешлар фаолиятини таъминлаш, жамиятни демократиялантириш, шунингдек, иқтисодий, сиёсат, ҳуқуқ масалалари юзасидан сабоқ берилади. Бу мавзулар бўйича таниқли олимлар ва мутахассислар ўз маърузалари билан иштирок этишади.

Бундан ташқари тингловчиларнинг йирик ишлаб-чиқариш корхоналари, ижодий-илмий жамоалар билан учрашувлари, пойтахтнинг диққатга сазовор жойларига ташрифлари уюштирилади.

Л. ТАНГРИЕВ



КАТТА БОЗОРГА КАТТА ЙЎЛ Бозор муносабатлари ҳар бир нарсга ўзгача кўз билан қарашга ўргатмоқда. Ҳозирги техникамиз, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларимиз маҳон та-



ни йўлга қўяди. Энди бу ердаги 5 та кичик нон шекарада халқимиз учун турли турдаги нонлар ишлаб чиқарилади. «Алгоритм» марказидаги макарони ширинликлар нафақат пойтахтдагиларни балки республика

«Туркистон» — SOS! СУВГА ЗОР БАЛИҚЧИЛАР

«Наврўз» қишлоғи Арнасой туманидан анча олисда жойлашган. Унга бундан ўн йилларча бурун асос солинган. Утган вақт ичида унинг аҳолиси қупайса қупайдики, қаматгани йўқ. Чунки, бу ерда асосан балиқчилар яшапди. Балиқ маҳсулотларига булган талаб эса кун сайин ортиб бормоқда. Бу Жиззах вилоятида балиқ етиштируви янада хужалиқдир. Вақт ўтиши билан балиқчилик қишлоғига булган эътибор сусайиб бораётган. Қишлоқ иқтисодий кунлари балиқчиларнинг бир ташвишларига уни ташвиш қўишди. Чунки аҳоли ичимлик суви йўқлигини қийнамоқда.

қилишди. Агар ана шундай ишсизлардан балиқчилар бригадалари тузила, айни мўддао буларди.

Мавриди келганда айиб ўтиш лозимки, Арнасой туманида аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш мўлқоқ қонирасиз ахволда. Туманининг биронта хужалиғида тоза ичимлик суви кўнгидагидек эмас. Энг олис хужалиқлардан бири булган «Хоразм» ширкатлар уюшмасида аҳоли канал сувини истемол қилаётганини қандай тушуниш мўшкул? Шунингдек, «Фаргона», «Анджон», «Қозғистон» ва бошқа хужалиқларда ҳам аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш анқонинг уруғи шекили. Бу хужалиқларга сув машиналарда ташиб кеттирилади. Бирок, бу иш ҳам кўнгидагидек эмас.

«Олтин водий» ширкатлар уюшмаси туманинг қок биқинида жойлашган. Бу ерда ҳам аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш масаласи долзарб муаммолардан биридир. Баъзи пайтлари ҳафтага сув чикмай қолади. Ер ости қурувларининг чирганлиги туфайли ичимлик суви вақтида чикмайди. Хужалиқнинг айрим қуварларида қурувлар қовлаб чиқариб ташланган. Уни таъмирлаш тўғрисида хужалиқ раҳбарлари ўйлашяпти. Айрим жойларда қурувлар ерилиб кетганини туфайли сув бехудлага оқаётган.

Сув чикмаган пайтлари аҳолига сув идишларига ташиб келтирилади. Ана шундай пайтлари чеклак қурган хотин-қизларнинг югуришини курабтиз эди. Уларнинг олдига спортчилар ҳам ип ешполмай қолтишга ишонч ҳосил қиласиз.

Эгамберди УРОҚОВ, Жиззах вилояти

NEW First hand information from Uzbekistan! You can get it information from Internet.

Oust opened National computer network «Uzbekistan On-Line» on pife «Uzbekistan today» (http://www.uz/uzinfo/index.html) Elektronik mail: uzinfo@uzbak.uz Fax: (007-3712)395325, Tel: (007-3712)395404, 394234 The Office of President of the Republic of Uzbekistan (UzInfoCentre)

Дунё ахборот электрон бозори бўлиши Интернетта иқти- соти билан кириб келган «Uzbekistan On-Line» яъни миллий компьютер тизимининг «Uzbekistan Today» («Бугунги Ўзбекистон») саҳифаларидаги инглиз тилида езилган материалларини фойдаланганлар асло хато қилмаган бўладилар. Чунки, ана шу йўл билан Ўзбекистон ҳақида олинган маълумот — оператив ва мазмунли, ҳамда ишончли ва хилма хилда берилиб турибди, дегин фикр бир қанча хорижий Интернет абонентларидан билдирилди. «Бугунги Ўзбекистон» саҳифаларида (Интернетдаги йўналишимиз — http://www.uz/uzinfo/index.html) ҳар ким ўзига мос руқларини топиш мўшкул.

— Bussines Partner Uzbekistan — ислоқотлар имкониятлари, сармоғ етказиш шароити. Ишбилармон, молчилик ва сармоғдорлар учун тулик ахборотлар. — Electronic Library «Uzbekistan» — снесий, иқтисодий, илмий-оммавий, маданият-маърифий, тарихий ва балиий адабиёт. — Welcome to Uzbekistan — сайтлар учун ахборотлар. — Mass media — республика газети ва журнллари наватдаги сонларининг нашр этилган тилидаги электрон нусхалари. Интернет обуначиларининг саволларига жавоб беришга тайёримиз: Электрон почта: uzinfo@uzpak.uz Факс: (007-3712) 395325 Ўзбекистон Республикаси Президенти девонини ахборот маркази (UzInfoCentre)

— New steps of the Reforms — снесит ва иқтисодий.

СИЗЛАРДАН УМИД КАТТА!

Журналист бўлишдек катта озулар билан яшаётган сийгилдорлар, укалар! Сизларнинг ижодингиз билан танишиб, «Ихтидорли ёш журналистлар камайиб кетмоқда»...

Сизларнинг ҳар бирингиз узи қизиқингиздан келиб чиқиб турфа мавзуларда қалам чарчлатганингиз ҳам қувонари қол. Негаки, айни пайтда профессионал журналистикада...

Хар қандай соҳада ҳам тажриба ва малака ошириш имкони — лаборатория бўлади. «Туркистон» газетаси шундай имкон яратган экан...

Ижоднинг намуналарини сиңчиқлаб ўқидим, уларда тажрибасизлик, баъзан мавзу олдида ҳадисирап, бошловчи ижодкорларда кузатиладиган «ом» жумлалар, тахлиши чуқурлаштириш...

Хуришд ДУСТМУХАММАД.

«Тар инсон экансан, халқ манфаати йўлида ҳаракат қил, токи халқ ўз ҳақиқатини билан сенинг хизматингга бўлсин».

Мажиҳ Хавофий.

Мехр-оқибат йили ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИДА ЯШАЯМИЗ

Фарзанднинг бурчири. Ривоят қилишларича: бир оилда эр-хотин ва уғлининг қари отаси яшар экан. Ота қариб, ишга ярамайдиган бўлиб қолибди. Шунда келин эрига: «Отангиз уйимизни қуриб юборди, уни бирор ерга оқибори ташланг», — деб буларни қаттиқ таъсирланиб, отасини қайтариб уйига олиб келиб, унинг хизматини қилибди. Хулоса шуки, бу дунё қайтар дунёдир. Нима қилмайлик, ях...

роитлар муҳайе, ҳафтада тиббиёт қуригидан утишди. Лекин қарияларга бир нима еттишмаётгандай эди. Уларни соғинч хисси азобларди. Биз қариялар билан суҳбатлашганимизда улар фарзанд, невараларини соғинганликларини айтишди. Бу ерда турли миллатга мансуб қариялари яшайди. Уларга турли ташкилотлар, жамғармалар ёрдам курсатиб туришар экан... Ишон манфаатлари йилида яшаймиз, бу йил мехр-оқибат йили бўлиб қолади. Моҳидил ШАМСУТДИНОВА.

СОДИҚ ДУСТ

Бундан неча минг йиллар илгариёқ инсоният ҳақиқат ва адолат учун олиб борган курашларида энг асосий қурол-қўлданган таълим. Ва айни шу қурол уларга беҳад куч-қудрат бахш этган. Эндилда биз китобсиз на яшаймиз, на курашмишмиз, на азият чекишимиз, на қувонишимиз ва на сийгилдоримиз, на чуқур эътиқод қўйганимиз стук ва гузал истиқбол томон ишонч билан боришимиз мумкин, чунки китоблар оруз-истак тугдиради, ҳаётга чорлайди, кишини фикрлашга ундайди, муҳокамаларда мустақил бўлиш қобилиятини тарбиялайди. Китоблар қалбни еритади, инсонни юксакликка кўтарди ва кучига-куч қўшади, унда энг яхши оруз-истакларни уйғотади, ақлни чарчатиши ва юракни юмшатади. Давримиз, асримиз — мураккаб давр, мураккаб аср. Ҳозирги одамларга зураки, қуруқ насихатқўйлик ақл...

урғатиш ёқмайди. Хар бир одам узининг нима яхшию, нима ёмон, нима одобга киради-ю, нима кирмайди, деган саволларига жавоб излайди. Айни шундай вазиятда асрлар оша яшаб келатган ноб китоблар, буюк ёзувчилар, мутафаккир ва олимлар айтиб қолдирган фикрлар уқувчига шу қадар асқотадими, уларга чин юракдан ишониб ва кўнгилга малҳам топади.

Қани, айтиш-чи, хар кун жажоннинг энг доғишманд кишилари билан мулоқотда бўлишдан кура қимматлироқ нима бор?!

Алишер АЛМАТОВ



Билиб қуйки, сени Ватан қутади...

БОСНИЯ ВА ГЕРЦЕГОВИНА ҚОЖИАЛАРИ

Бугун дунё халқлари, давлатлар, йирик халқаро ташкилотлар ер юзюда давом этаятган катта-кичик урушларни бартараф этишга ури-наётган бир пайтда, собиқ Югославия ҳудудида жойлашган Босния ва Герцеговинада машум уруш катта қийинчиликлар билан тўхтатилди.

мон-хорватлар федерациясида 640000 дан ортиқ сербиялик қувонлар бор. Қўшни давлатларга қочиб ўтганлар ҳам кам эмас. Германиянинг ўзида 320000 яқин босниялик қочқин мавжуд. Ҳозир ватанларига, уларига қайтишга интилаётганлар турли тўсиқлар, ноқуриятларга дуч келишмоқда: улар вайронага айланган, йўллар, аэропортлар миналаштирилган. Дарвоқе, 1996 йил август ойида Европа Иттифоқи Босния-Герцеговина ҳудудидаги миналаштирилган ерларни зарарсизлаштириш учун 4,6 млн. АҚШ доллари миқдорда маблағ ажратди.

Кўпгина шахарлар хувиллаб қолган, улар вайрон этилган, электр-сув воситалари ишдан чиққан. Бошланасизлар, қочқинлар сони бир неча юз мингга ташкил этади. Бу урушда Босния фуқароларининг хар иккинчиси қочқоққа айланди. Мусул-

лар ўртасидаги можарона бартараф этишга эришди. Орадан қанчадан-қанча қурбонлар, талофатлар, вайрон-нагарчиликлар бўлди. Хорватлар ва мусулмонлар вакиллари биргаликда федерация тузишга ваъда беришди, бу нарса 1994 йил мартдан бошлаб томонларнинг сербларга қарши биргаликда курашмишлари мақсадда эди.

Хорватиядаги вазиятлар бирмунча изга тўшаётган бир пайтда, мустақил давлат сифатида тан олинмишга қарамасдан, Босния-Герцеговина 1992 йил апрель ойида уруш майдонига айланди. Бу ҳолат фақултда ваҳидиёна тарзда юзага келди. Хорватия серблари қариб Босния серблари ва ерда Босниядаги Сербия Республикаси ташкил этилишини талаб қилди. 1992 йил апрелдан то 1996 йил ёзгача бўлган вақт ичида Босния ҳудудининг 70 фоизини босиб олган эди. Шу ўтган вақт ичида ўш миналашқини қурбон бўлди, миллионлаб қочқин у ватанларини ташлаб кетди.

Герцеговина хорватлари ҳам маркази Мостар бўлган «Герцег-Босна» мустақил республикасини барпо этилишини талаб қилди ва улар Хорватияга қўшилишга тайёргарлик кура бошлашди. Шу тариха 1993 йилнинг бошида Босния хорватлари ва мусулмонлари ўртасида сербларга қарши тузилган харобий иттифоқ парчалади. «Иккинчи уруш» деб ном олган, хорватлар ва мусулмонлар ўртасидаги қуролли қарама-қаршилик юзага келди. 1994 йил бошидагина халқаро воситачилар бу икки мухолиф томон-

Ақмал КҶҚОРОВ.

БҮЛАЖАК ЖҶРНАЛИСТЛАР: ҚАР ВАРЫННҶ ҶЗ ОВОЗЫ ВОР УШБУ САҶИФАНИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ДОРИПФУНУНИ ХАЛҚАРО ЖҶРНАЛИСТИКА БҮЛИМИ УЧИНЧИ КУРС ТАПАБАЛАРИ ТАЙЁРПАДИ

ОВРҶПАДАГИ ДҶСТ ДАВЛАТ

шунга уқшаб саволларини уратип мумкин. Яхши тайёрланган интервью эса кун соатлик спорт мусобақалари курсатувининг урининг боёйи мумкин.

Баъзан бир нарасга ҳайрон қоламан. Интервью бизнинг

Иккинчи жаҳон урушини кейин икки буюк давлатга ажралган Германиянинг 1990 йил 3 октябрдаги бирлашуви, Шарқ билан Ғарб ўртасида чегараларни суриб, қони жони, тани бири миллатнинг бирлашуви олиб келди.

Бу бартан санат давлатлари ердамининг 50 фоизини ташкил қилади. Германия дунёда руй бераётган хар хил зиддиятларни бартараф қилишда ва ривожланаётган мамлакатларга инсонпарварлик ердами борасидаги аввалги курсаткичлари ҳозирги кунда бир мунча усди. Мисол учун Сомалидаги еки Югославиядаги фуқаролар урушини бартараф қилишда 1989 йил 89 миллион д. м. ажратган бўлса, бу курсаткич 1992 йилда 102 миллион дойч маркага етди.

1992-94 йиллар ичида Германия иқтисодий ислохотлар утказаятган мамлакатларга 27 миллиард дойч марка атрофида ердам бергани фактдир. Халқаро сиесатда Германия қонун ва инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тартибдори. Комбоджа ва Самолда тинчликни сақлаш ва инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишда Булесевер қўшинларининг хизмати катта бўлди ва шу билан БМТ хавфсизлик кенгаши олдида Германия устига катта сиесий жавобгарликни олишга тайёрларлигини билдирди. Германия 1995 йилда Умумевропа харбий қўшинларини тузиш ташаббуси билан чиққан эди. Ҳозирги кунда бу қўшинларнинг сони 45000 аскардан ортли.

Германия узининг ташқи маданият сиесатига ҳам катта эътибор беради. Унинг мақсадлари Германиянинг маданият сиесатига эришган ютуқларини курсатип, чет мамлакатларда немис тилини ривожига ердам бериш ва узаро маданият алоқаларини кучайтиришди. Бу ишларни Ғете номидаги институт, Академик микесидига узаро алмишорлик хизмати ва Интер напеонес каби ташкилотлар амалга оширадилар.

Ақмал КҶҚОРОВ.

СПОРТ ВА ЖҶРНАЛИСТИКА

беришар экан. Спортни XX асрнинг феноменларидан бири деб ҳисоблашди. Олимпия уйналари еки жаҳон чемпионатларини миллионларча одамлар кузатилади. Бундай аудитория билан ишлаш журналист учун жуда ҳам фархандир, лекин унинг жавобгарлиги ҳам катта. Журналист учун янгича фикрлаш ҳаво каби зарур.

Узбекистонда матбуотда спорт мавзуси баҳолан-қуларат еритиб турилибди. Масалан, интервью жанрини оладиган бўлсақ, умуман, фақатгина асосий иккита еки утча саволлар: «Сиз узинингиз галабангиздан мамнунми?»; «Узинингизнинг режаларингиз ҳақида тапириб бериш» ва спортчиларнинг муваффақиятлари қатнашишдан сунг доимий равишда, муваффақиятсиз учрашувдан сунг эса камдан-кам берилади. Лекин интервью муваффақиятсизликдан сунг олиб курсатилса еки газетда босилиб чиқса, мухлисларга мағлубият сабабларини тушутириш имконияти туғилади-ку. Лекин тренерлар ва спортчиларнинг кутқилиги бундай пайтларда журналистларни четлаб утишга ҳаракат қилишлар. Журналистларнинг узлари ҳам уларнинг мағлубиятларини тушутириш уринига тасна қилишлар. Улар билан урчишишлари узларига эп курмайдилар.

Ғайрат ЮСУПОВ.

ҲАЙРАТ Ёш расомлар курғазмасида

Турция аввалги ёшнинг нимадан бошлангани билмадим. Аввал санбат намуналари соғиладиган дуконга кирдим. Тан олиш керак, жулдам дол қолсан киши! Наҳотки шунча нарсани, рўкча ушлаш ҳам дағласлик қилиб турган қўллар яратган бўлса! Айниқса, наққошлик санъати! Унга қанча сийр керак. У ерданги сопол буюмлар, ёшлар, зеб-зийнатлар — ҳамма-хаммаси жуда ажойиб!

Урмон йодоланган табият манзараси жуда еқди, бутун курғазманга айланган бунақасини уратмадим. Картинада куяқ урмон, оқпмон чоги йодоланган. Урмон уртасида бир арава сиқулик йул, унинг ичкарасида қараб кетган. Йул бўлиб юрсангиз урмоннинг қоронгу, лекин жуда ажойиб, сирли бағрига кириб бораётгандек бўласиз. Бейхитир бу йулнинг охири қизқитириб қолди ва йачиниқиздан унинг охирида эртақларга каби елгиз чарқоли уй борлигини, у ерда бир киз қиз-қочқоқ айланган қолган уқоқи билан яшаётганини ҳис қиласиз. Билмадим, негедир менга шундай тўхди. Кейин курғазма залини мавза қилиб айландим. Хилма-хил мавзуларди суратлар, автопортретлар, ҳайкалчалар бир-бириндан ажойиб. Уларни узингиз тегни еки бундан озгина катта еқдани йигит-қизлар яраттишган. Уларнинг топагонлидан ҳайратга тўхидим. Олдий куз манзараси-

дом бир хил манзаралар, наюрмор, минияторлар, автопортретларни куриб қуниқиб қолганмиз. Улар одамга зақ беради, холос. Лекин булар бошқаларга ҳам зақ бериши керак. Менямча, расом биринчи навбатда узи учун ижод қилади. Курғазмандан чиқиб, суҳбатдошлардан олган таассуротларни муҳожима қилдим. Демак, 40 ешдан утган томишанлар куяқроқ реалистик маъқул қуралди. тез-тез курғазмага келиб туришди. Улар томишанларнинг 60 фоизини ташкил қилишлар. 30 — 40 ешлар атрафликлари расм эса қисман реалистик маъқул қуралди. Улар ешлар ижодига ижобий муносабатда. Лекин, уларга ҳам мавзусини у қадар маъқул эмас. 20 ешли ва ундан кичиклар асосан композицияларга туркумли, қисмили полотноларга қизиқинчиди. Улар асосан янгиликка интилимпади. Пейзажларни, табият манзараси: урмонлар, қиллоқлар, куринишчи, портретлар, тарихий картиналар турли еш вакилларга бирдек маъқул келди. Менинг узимга асосан фасл манзаралари, тарихий асарлар еқди. Айниқса, қон боғиши, тонг отиши, ҳақиқатини А. Алмуковнинг «Шумо», «Окжаниш», «Иш қуниш» кетди. Б. Махмуловнинг «Жарлик», Енинининг «Оқшом», «Водий», Алоповнинг «Қок туш» тасвирлари, Усмоновнинг «Бозордан» ҳайкалчаси, Домочевичнинг «Апрель» вазаси катта таассурот қолдириди.

Завонинг ишга тушиши мустақиллик меваси, аммо лекин олдидан рақобат қилириб турибди. Ундан далил утиш маъсулотнинг сифати, таннариҳи, ҳам енили сарфлаши ва шу каби бошқа омиллар билан боғлиқ. Автомобилсозлик соҳасидаги Ғарб таърибасидан фойдаланиш, рақобатбардор автомобил ишлаб чиқариш ва уларни тақомиллаштириш, Узбекистон учун имтихон тарзини таъини керак. Ривожланган мамлакатларда, ҳусусан Европада ав-

XXI АСР ОРЗУСИ Ёки жаҳон автомобилсозлиги тарихидан навҳа

тотомобилсозлик қандай ривожланиш босқичини босиб утиди, қандай изланишлардан сунг улар шу даражага етдилар? Бир неча йил аввал «Рено» (Франция) фирмасини Европа автомобилсозлигининг даргаси деб аташ мумкин эди, унинг автомобиллари энг замонавий ҳисобланарди. Бироқ, кул утай «Рено» машиналарига булган талаб сусайди. Фирма лярри 10 миллиард франк зарар қурди. Худди шундай ҳолатини «Бритни Лейланд» фирмаси ҳам бошдан кечирди ва фақатгина махсулотни зудлик билан замонавийлаштириш ва янги «Мини метро» туркумга утиш уни инкироздан қутқарди.

Кейинчилик Ғарбий Европада «Тойота», «Ниссан», «Ханда», «Субари» каби япон автомобиллари тулиб кетган бир даврда, Ғарб автомобилсозлари олдидан қийин қулар бошланди. Бу ҳолатга нисбатан яқини қарши уйин намойиш қилиш керак эди. Уйининг асосида эса саноятни роботлаштириш, автомобилсозликнинг янги методлардан фойдаланиш, янги моделлар ишлаб чиқариш етарди. Ва ниҳоят, «Рено» фирмаси кузги халқаро автокурғазмада узининг «козер кар-

тасини» намойиш қилди. Бу «Рено-5» русумли автомобил бўлиб, у ташқи қуриниши жиҳатидан аввалги моделлардан лярри фарқ қилмасди, лекин унинг қисмлари бутунлай узгача эди. Табиийки, «Опель» (Олмония) фирмаси ҳам кул қувиштириб утирмади. Вазиятдан унумли фойдаланиш иштиқекида у зининг энг машхур «Калет» русумидаги ҳам енили сарфлайдиган автомобилларини ишлаб чиқаришини роботлаштирди. Бундан ҳам бир неча йил олдинги тарихга назар ташласак, 1979 йил январь ойидан бошлаб, «Рено» фирмаси мулғақо махфи ҳолда янги автомобил яратиш устига иш олиб борди ва уни 1984 йил Париж курғазмасида намойиш қилди. Европа жадал сурьатлар билан янги автомобилларни кашф қилиш учун бел боғлади. Жумладан, «ФИАТ» мутахассислари ҳам янги модель — «Уно» устига изланишлар олиб бормоқда эди. Лекин «Уно» учун ута мукамал дивателли мотор керак эди. Фирма раҳбарияти бу масалани узи елгиз еча олмаслигини тушуниб етди ва ҳамкор сифатида «Пежо» (Франция) фирмасини танлади. 1980 йилдан бошлаб «ФИАТ» «Пежо» билан биргаликда шундай дивателли у-

Тўйчи РҶЗИБОВ.

МАЪРИФИЙ ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Илм-фанда бирор янгилик яратиш игнада қудлик қазини билан баробардир. «Туркистон» Халқаро илмий-технология марказининг ташкил этилганига ҳали унчалик кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин шу қисқа вақт мобайнида марказ аниқгина салмоқли ишларни амалга оширди. Унинг раҳбари Қажҳор Фаттоҳович АБДУРАҲМОНОВ шундай ҳикоя қилади:
— Марказимиз бир йил аввал ташкил этилди. У асосан Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига, «Жамоат бирлашмалари туррида»ги қонун ва халқаро ҳуқуқ нормаларига амал қилувчи, мустақил илмий-техник ҳамкорликка қумаклашувчи тинчликсевар жамоат бирлашмасидир. Шунинг учун ҳам биз Халқаро жамоат ташкилотлари билан фан ва технологиялар соҳасида дустона муносабатлар, алоқалар олиб борамиз. Шунингдек, Ўзбекистон, Қозғоғистон, Қирғизистон Республикалари уртасида Марказий бошқарувчилик вазифасини бажарамиз.
Турли лойиҳаларни амалга ошириш, юқорида номи зикр этилган давлатлар олимлари уртасида тажриба алмашиш, илмий ва муҳандис — техник ходимлар тайёрлаш, уларнинг маълумотларини оширишда қумаклашиш, семинар, амалий учрашув ҳамда курганмалар ташкил этиш, илгўр ахборот технологияси тизимларидан фойдаланиб, узоқ ахборот алмашишга ердлаштириш ҳам бизнинг вазифамиз доирасидадир. Шунингдек, МДХ

мамлакатлари ва чет элларда ваколатхоналар очиб, халқаро жамоат ташкилотларининг тасвирчи еки уларнинг аъзо-си бўлиб, илмий-маърифий шартномалар тузишимиз ҳам мумкин.
Марказ ташкил этилганидан буён илмий-тадқиқот ишлари буйича бир қанча дастурлар тузилиб, амалга оширилди. Қозғоғистон ва Қирғизистон давлатлари вакиллари билан биргаликда поли ва монокристалл ҳолатидаги кремний молдасини ишлаб чиқариш ва ундан фойдаланиш муаммосига бағишланган йирик халқаро семинар кенгаш ўтказдик. Системали тадқиқотлар халқаро институти вакиллари билан форматика соҳасидаги лойиҳаларини имзолаш учун қилган ташрифи биз учун айниқса алоҳида аҳамият касб этди.
Голографик тасвир лойиҳаси асосида бажараётган ишларимиз ҳам таъкидлаб ўтишга арзигulik. «Тасвирий голограмма тузиш ва қўнайитириш учун голографик мажмуа ишлаб чиқиш ва тайёрлаш» — ҳамкорликдаги лойиҳа шу соҳада амалга оширган йирик ишларимиздан бири бўлди, десам янгилишмаган бўламан. Унга қура Тошкент ва Алматида шахобчалар ташкил қилинди. Уларда махсус технологиялар ердамида кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқарилди. Ҳўш уларни қасрдла қўллаш мумкин?
Тасвирий голограммалар музей, курганмаларда, катта ҳаждаги портретлар, муъжазига эсдалик буюмлар ишлаб чиқаришда кенг қўлланилади. Ўзбек ва қозғоғистоннинг ҳамжиҳатликдаги тадқиқотлари қўнғилдагидек натижани берди. Шунинг алоҳида таъкидламоқчи эдимки, ҳозирги пайтда Ҳамду-стлик давлатларида бу ягона изланишдир.
Табииёт соҳасида ҳам анча юмушларга қўл урдик. Бунда асосан «Оптик» илмий ишлаб чиқариш фирмаси (Ўзбекистон), «Химфарм» ва «Дармина» ҳиссадорлик жамиятлари (Қо-

зғоғистон) ҳамда «Техноцентр» маркази (Қирғизистон) билан ҳамкорлик қилаймиз. Изланишларимиз беҳуда кетмапти. Масалан, қонни тикловчи «Инебрин» препаратининг яратилиши ва қўлланилиши яхши натижалар бермоқда. «Координацион бирикмалар 3 d ва 4 d элементларнинг турли аминокислоталар билан бирикмадаги физик-кимевий хоссадини тадқиқ қилиш» лойиҳаси асосида янги биологик фаол ионлари хром, темир, молибден, никотин кислотасининг оксил кислоталар билан бирикмада ердамида улар инсулин сифатида фаол бирикмага айланди. Қатрада қўш ақсланади, дегадларидек, мен марказимиз бажарган ишларнинг айримлари ҳусусида тухта-либ ўтилди, холос.
Бир сўз билан айтганда, 1996 йил марказ учун самарали ва серурум бўлди десак, хато қилмаган бўламиз.
«Туркистон»нинг саъй-ҳаракатлари киши қузини қувонтирмай қолмайди. Шу уринда «Туркистон — умумий уйимиз» шоири асосида илмий изланишлар олиб бораётган марказ фаолиятига ривож тилаб, юртбошимизнинг ушбу сўзлари едмига тушиди: «... Келажатимиз учун фақат Ўзбекистон халқларининг бирлиги қифоя қилмайди. Қозғоғистон ва Урта Осиё ҳудудда яшовчи барча халқларнинг ҳамжиҳатлиги, ҳамкорлиги ва бирлиги ҳам зарур, деб қатъият билан айтмоқдаман. Шу заминда яшайдиган ҳар би киши олғига Туркистон — бизнинг умумий уйимиз, деган муқаддас тушунчани сингдириши муҳим аҳамиятга эга».

Назокат УСМОНОВА суҳбатлашди

ҚИСКА МУДДАТЛИ ДАВЛАТ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИНГ 21012UMFS ЧИҚАРИЛИШИНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ЭЪЛОН

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки уртасида 1996 йил 26 мартда тузилган 1-сонли шартномага биноан 1997 йил 19 февралда муддатли давлат облигацияларининг ун иккинчи чиқарилишини сотиш буйича кимошди савдоси ўтказилишини эълон қилади.
а) Чиқарилиш рақами: 21012UMFS;
б) Чиқарилиш ҳажми: 2.500.000.000 (икки миллиард беш юз миллион) сўм;
в) Облигациянинг номинал қиймати 1000 (бир минг) сўм;
г) Облигациянинг қоплаш муддати: 1997 йил 21 май;
д) Ўзбекистон Республикасининг резидентлари — ҳуқуқий шахслар облигацияларни сотиб олиши мумкин.
е) Рақобатдош бўлмаган талабномаларнинг максимал миқдори ҳар бир дилер рақобатдош талабномаси ҳажмининг 20 фоизидан ортиқ бўлмаслиги лозим.
Кимошди савдоси 1997 йил 19 февраль соат 10.00 да Тошкент шаҳрида ўтказилади. Кимошди савдоси ўтказилиши муносабати билан қисқа муддатли давлат облигацияларининг иккиламчи савдолари вақти ҳам узгарди. Савдолар 21011UMFS рақами ун биринчи чиқарилиш буйича 20 февраль пайшанба кунини ўтказилади. Савдолар соат 10.30 да бошланади.
Ким оиди савдоси ва иккиламчи савдолар қуйидаги манзилда ўтказилади: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шох қучаси, 6-уй, Республика валюта биржаси.
Облигацияларни сотиш еки харид қилишни хоҳлаган ва облигацияларнинг чиқарилиш шартларига мувофиқ, шу ҳуқуққа эга бўлган шахслар ва ташкилотлар қуйида рўйхати берилган дилер-банкларнинг исталганга мурожаат қилишлари мумкин.

Table with 3 columns: Тартиб рақами, Дилер, Манзил, телефон. Lists various banks and their contact information for the bond sale.

21009UMFS ЧИҚАРИЛИШДАГИ ҚИСКА МУДДАТЛИ ДАВЛАТ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ ҚОПЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки уртасида 1996 йил 26 мартда тузилган 1-сонли шартномага биноан 1997 йил 19 февралда тўққизинчи чиқарилишдаги қисқа муддатли давлат облигацияларининг қоплашнинг маълум қилади.
а) Чиқарилиш рақами: 21009UMFS;
б) Чиқарилиш ҳажми: 2.000.000.000 (икки миллиард) сўм;
в) Облигациянинг қиймати 1.000 (бир минг) сўм.
Облигациялар тўлови 1997 йил 19 февраль кунини соат 9.00 да қуйидаги манзилда амалга оширилади: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шох қучаси 6-уй.
21009UMFS чиқарилишдаги облигацияларни қоплашдан олдинги маълумотлардан 21012UMFS чиқарилишдаги облигацияларни харид қилишда фойдаланиш мумкин.
Тўлов билан боғлиқ масалалар буйича облигация эгалари билан шартнома тузган дилерларга мурожаат қилиш мумкин.

АСПИРАНТ ҲАРҚАЛАЙ ТАЛАБА ЭМАС

Инсон нималариндир қумсаб ишлайди. Бусиз иложи йўқ. Қўпнича болалигини. Кейин талабалик йилларини, ешланини... Талабаликнинг ҳам заъфақ тулик ташвишлари бор. Энг бой ва энг камбағаллар ҳам улар бўлишди. Шунинг учун ҳам қўпнича мана шу саволни қайтаришга тўғри келади.
— Утган талабалик даярингиздан афсусланган пайтингиз ҳам бўлганми?
— Йўқ. Уша йиллари ким аслида ким-у, нима аслида нима эканлигини тушуниб етдим. Киме оламни аспирант кузи билан қарашга узинми тайёрлаб бордим.
Тошкентдагидек алоҳида аспирантлар уйи бўлмасда, САМДУ етоҳоналарининг бирида аспирантлар бўлишмаси мавжуд. Авваллари ана шу ерда истиқомат қилувчиларга ҳамма хавас билан қарашарди. Муштазам қўлларидан кутариб юрадиган лифтоларнинг ичиде нима борлиги ҳамма учун сирли ва қизиқарли бўлиб туоуларди.
— Аввалги аспирантлар билан ҳозиргиларининг фарқи борми?
— Одамлар аввал уларни олий укув юртлари домалари қаторида қуришарди. Ҳозирда еса талаба қатори муомла қилишди. Лекин бундай муносабатларнинг менга умуман аҳамияти йўқ. Мен олимда қўпнича мақсадимга эришсам бас. Ахир кимлардир менга талаби муносабатда бўлса, мен ушларга мос ҳолга тушоломайман-ку. Мен уш ҳаёт режам бор.
Бир пайтлар Уткир Хошимовнинг «Қалбининг оппоқ дафтари» деган публицистик мақоласи анча шовшувга сабаб бўлганлиги. Кейин еса... маоши кам деб мактабни ташлаб, бошқа ишга утиб кетган уқитувчилар ҳақидаги баҳсли мақолаларни ўқидик, едик. Лекин ҳеч нима узгармади. Одамлар ҳам олий қабул қилишди: тузи етмагидан кейин нима ҳам қилишсин, дейишди. Энди еса...
— Киме факультетидан ҳам бир неча фан номзодларини иктирсодий қийинчилик туфайли бошқа ишларга утиб кетганлигини эшитганимиз. Сиз ҳали аспирант-

Бўғунги ёшлар
— Айтганларимга узим амал қилмасам, меннинг бир фикрга эга эканлигимнинг нима аҳамияти қолди. Кейин утил ҳам, қиз ҳам Алоҳиднинг инъоми. Қиз ҳамларди, утил ҳамроҳ бўлади. Иккалаеим бўлса қандай яхши. Бирини бўлмаса армон пайдо бўладими-ей.
Узинга узинг баҳо бера олсанг... яхши-да. Лекин ҳамма ҳам меннинг мана шундай камчилигим, нуқсонларим бор деб чин қоракдан айта олмайди. Уз камчилигини ичиде тан олишса-да, сиртда ундан-да олижаноб инсон йўқдек юришди.
— Узингиздаги ёмон деб ҳисоблайдиган хислатингиз ва бу пайд берган пайт бўлганми?
— Ҳаҳлим тезроқ, Атрофдаги ноҳақликларга, ҳақоратларга жим қараб туролмайман. Шу қўпнича пайд берди.
«Бошқадан қабрича илм изла». Лекин илм олиш жойини танлаш ҳар кимнинг уз иши. Нормурод Файзуллоев асли бухоралик бўлса-да, Самарқандда илм олишни истаганларди.
— Нима учун айнан Самарқандга ўқига келгансиз? Бухорода ҳам укув юртлари бор-ку?
— Менга Самарқандга ўқиб екарди. Шунинг учун уйлағлар билан масхалатлашиб, бу ерга келганман ва илмий ишм боис қўлиб ҳам кетдим.
Инсонинг ҳаётида суягувчилари, суягувчилари бўлсин-да. Ахир бу бошда яхши кун ҳам, ташвишга қоринган пайтлар ҳам бўлади. Ушундай дақиқаларда у нимага, кимга суялади?
— Узингиз, яқинларингиз йироқда. Бир нарседан қийналган пайтда нима суясангиз?
— Устозим Қолир Муродова ва қитоба.
— Кимнинг асарларини седиб ўқийсиз?
— Қуръони қарининг таржимасини ва Муҳаммад Пайгамбаримизнинг ҳадисларини мутолаа қиламан. Бадиий китоблардан Саид Аҳмадининг асарларини қўп ўқийман.
Президент стипендияси со-

Шаҳноза РОФИЕВА, Гули ЧЕХРА, Самарқанд.

The 1997-98 USIA Freedom Support Act Undergraduate Program

The American Council for Collaboration in Education and Language Study (ACCELS) is pleased to announce the 1997-98 USIA Freedom Support Act (FSA) Undergraduate Program. The Program, funded by the United States Information Agency (USIA), provides grants to citizens of NIS countries for one academic year of undergraduate study in the United States. Finalists will be selected through an open, merit-based competition on the basis of academic excellence, knowledge of English and the field of specialization, and need and preparedness for study in the U.S. Participants will attend a pre-departure orientation session in the NIS as well as a pre-academic program in the U.S. prior to the beginning of the academic year. Following the conclusion of studies, students will participate in a four- to six-week internship and end-of-year workshop.
Two programs of study are offered under the FSA Undergraduate Program:
1) Undergraduate Program at FOUR-YEAR Colleges and Universities
Applicants to this program must be between the ages of 17 and 26, and currently enrolled as an undergraduate student in the SECOND or THIRD year of study, in good academic standing, in a university or institute in one of the NIS countries. Students who will be entering the fourth year of study in a four-year undergraduate degree program in September 1997 are NOT eligible to apply.
Scholarships will be awarded to 145 students in the 1997-98 academic year in the following fields: Agriculture, Business, Computer Science, Criminal Justice Studies, Economics, Education, English as a Second Language/Teaching English as a Foreign Language (ESL/TEFL), Environmental Protection, Journalism, Library and Information Science, Political Science, Public Health, Sociology.
Students will be placed at a wide variety of U.S. colleges and universities. Participants will take courses in their area of specialization as well as classes outside the major field. Students will live in university dormitories and will have the opportunity to participate in campus organizations and activities. During their term of study, students must meet the academic standards and requirements of the program and the host U.S. college or university.
This program will be administered in the United States by ACTR/ACCELS.
2) Undergraduate Program at TWO-YEAR Community Colleges
Applicants must be between the ages of 18 and 22, and currently enrolled as an undergraduate students in the FIRST year of study, in good academic standing, in a university or institute in one of the NIS countries. Scholarships will be awarded to 30 students in the 1997-98 academic year in the following fields: Business, Computer Science, Criminal Justice Studies, Journalism, Political Science, Sociology.
Students will be placed in U.S. community colleges for one academic year of study. Registration for courses outside the above fields of study, especially modern languages like German, Spanish, and French, will NOT be permitted. Participants will live with an American host family for the duration of the program.
This program will be administered in the United States by Youth for Understanding International Exchange (YFU).
In order to be eligible for either program, applicants must: be a citizen of one of the NIS countries; have a strong command of written and spoken English; be able to begin studies in the United States in August, 1997; be able to receive and maintain the U.S. student visa (J-1) required for this program.
Applicants will NOT be eligible if they: are married to a U.S. citizen; are enrolled in a U.S. academic program; are earning a living or salary in the U.S.; or are working for a U.S. government agency; have spent four or more consecutive months outside the NIS since June, 1995.
Opportunities to conduct independent research will not be provided on this academic exchange.
The USIA FSA Undergraduate Program are required to uphold the academic standards of the host institution and the sponsoring organization, and undertake full-time study for the duration of the program. Failure to maintain academic standards or meet the goals of the program may result in the participant's dismissal from the program. Participants are subject to the two-year home residency requirement of the J-1 visa: students must return to their home country immediately upon completion of the academic program, and may not return to the U.S. for two years.
Application materials are available at ACCELS offices and Educational Advising Centers throughout the NIS. Completed applications must be received by February 28, 1997. Forms can be either mailed or returned in person to the nearest ACCELS office or Educational Advising Center. Late or incomplete applications will not be considered.
Competition for the USIA FSA Undergraduate Program is open and merit-based. Selection committees of the US specialists in international education will review completed applications for candidates meeting the eligibility requirements. The committee will designate semi-finalists in late March to be interviewed and tested for English language proficiency. Semi-finalists will be required to complete the Financial Aid Eligibility Form Update. The U.S. selection committees will evaluate test scores and interview reports, and choose finalists and alternates in May. Finalists and alternates will be required to take Test of English as a Foreign Language (TOEFL), submit an official high school transcripts with a certified English translation, and fill out a Medical Report Form.
For more information and application forms please contact:
• ACCELS Main Office, 16-A Lakhuy St. 7th floor, Room # 716, Tel.: (3712) 56-55-47.
• ACCELS EAC, 80 Uzbekistanskaya Avenue, 2nd floor, Room # 210, Tel.: (3712) 45-80-56.
• ACCELS Namangan, 4 Mashrab St. 4th floor, Tel.: (36922) 6-27-50, 6-19-19.
• ACCELS Samarqand, 15 Universitetskij Boulevard, Dept. of Quantum Electronics, Tel.: (3662) 35-66-98.
• ACCELS Nukus, 3 Karakalpakstan St. 1st floor, Tel.: (36122) 4-28-61, 7-09-68.
• ACCELS Bukhara, B. Nakshbandi St. Art Museum Building, Tel.: (3652) 24-22-46.



Тоҳир МАЛИК

Учинчи китобдан боблар

Унинг уридан туриб, кетмоқчи бўлган шунчаки пуписа эди. Асадбек тухтамаган тақдирда ҳам ҳовлига чиқиб, сунг бир баҳона билан қайтарди. У «ранг кур, ҳол сур»...

Жалил «тапинг бўлса, айт», дегандай уртоғига тикилиб утираверди. — Тугри айтдинг, — леда ниҳоят Асадбек...

— Қайси болаларни? — Маҳалладаги... Бахтиёр, Шавкат, Раҳмат, Нусрат... — Кам кураман. Ҳамма узининг ташвиши билан овора.

Бирон бировдан гина қиладиган замон эмас. Анавида Шоқосимни курувдим. Белдан олибди. Туксон япар чолдай гажақ бўлиб юрибди.

— Футбол уйнаганимизда зур эди, а? Эсингизми кули сингани? — Эсингизми... сен йикитиб синдирувдинг. — Мен атай йикитибманми, оғим чапиш кетувди.

— Сенинг оғинг ҳозиргача ҳам чалишди. — Бўлди, сасима. — Хуп сасимдан. Менга қара, дуктир танишларинг кўп. Шоқосимни бир қаратсанг-чи? Шу ешда қийнаиб юриши менга ёқмайди.

— Яхши айтдинг. Зур дуктирга қаратами. Жалил, ошпа болаларни бир йиғмасанми? — Сенингизми? Келишмайди. — Нега?

— Сен улардан узингни баянд тутдинг. Улардан узинг узоқлашдинг. Биз болаликда қанча эдик, ҳозир неча қолдик, биласанми? Козим, Раҳим, Туроб, Ҳабиб, Манно... Биттаси ўтқиз бешла кетди, биттаси қирқда кетди... Жанозаларига бормадинг-ку? Сағирларига бир бурда нон бермадинг-ку?

— Ҳа, гапирарвер, оғиз узингники, тилингни сунги йўқ. Худо ҳеч бўлмаса сенинг тилингни суякли қилиб яратганида қандай яхши эди... — Сен худонинг ишига аралашма. Узингни бил. Менинг тилимга суяк сурагунча узинга имон тила.

— Бу гапни эшитиб, Асадбек аччиқланди. Уридан бир қуқолиб олиб, уртоғига уқрайди. — Нима демоқчисан? Ҳали мен имонсизманми?!

— Бу елгиз Худодагина муълум. Лекин билб қуй: маҳаллага маҳит кудирганинг билан имонли бўлиб қолмайсан. Мингта маҳит кудирди узининг пешонанг саждага тегмаса бир пул. — Мен маҳитни пеш қилганим йўқ сенга.

— Мен ҳам шунчаки айтдим. Асадбек чиндан ҳам газаблана бошлаган эди. Гап талашув шу зайдла давом этса уртоғининг кунлини оғритиб қуйишни мумкинлигини фаҳмлаб, сукот сақлади. Жалил бу сукунти мағлублик аломати деб уйлаб, қолибларга хос қараш билан ошпа-сидан яна сўз кутди.

— Нима қиласан, болаларни йиғасанми? — леда ниҳоят Асадбек, аввалги мавзуга қайтиб. — Айтдим-ку, сенга... — леда Жалил уша қайсарлик билан. — Менингизма келмаса, уйинга чақир. Бўлмаса... чойхона бор. Битта ош меҳдан. — Ух-ух... жуда каттага ташасан-ку, а? Ошнам, ҳаменинг кутара олармикин бунча харажатни? — леда Жалил пичинг билан. Асадбек унга бир салчимоқчи бўлиди, унинг қувлик билан жимайганини кўриб, шашти пасайди. «Понани пона билан чиқармади», дегандаридай узи ҳам пичинг билан жавоб қайтарди.

— Ҳаменим кутармаса Жалилбойвачча деган ошнам бор, қараб турмас ахир. — Сукбат шу зайдла давом этасверди. Дам киноя, дам газаб, дам пуписа оҳанглари бир-бирларига илтифот қилиб сукбат маромига ҳоҳлали қийдилар. Жалил кетишга шошилмади. Асадбек эса уни қувлига Асадбек сўзини асосий мақсадда буришга қанчалик уринмасин, шу тапта келганида «Шайтана»ни чоп этishi ҳуқуқи «Шарқ» нашрият-матбаа концернига берилган.

УҚИТУВЧИДА МЕҲР БУЛСА...

Баъзиларга қарасанг ва тингласанг боласининг мактабдан безганини, уқитувчиларнинг бутунги кун талаб даражасида илм бермаётганларидан нолишад. Олдий мактаблардан кура, махсус лицей, интернатларнинг эшикларини чертишад. Сабаби битта — айрин мактаб ва унинг жамоаси ота-онани, уқувчини қониқтира олмапти. Ҳамма ҳақида ҳам шундай айтиш мумкинми, мумкин эмас экан...



Чилонзор туманидаги 202-мактабни кўриш учун...

ҚОҚИЛИШ... МИ БУ?

Баъзи қушиқлар инсонга маълум бир воқеаларни ёдига туширади. Султонпошша Удаева ижросидаги «Оқ илон» қушигини бефарқ тинглайдиган киши топишмас керак. Унда беваликдан азият чекиб, вафо ва сабр-бардошга сиғиниб яшаётган кунгли нолалари бор.

Ҳой оқ илон, оппоқ илон, Ойдинда ётганинг қани? Сен-ку мени ёмон дединг, Яхшини тошганинг қани? Ҳар гал шу қушиқни тингланганимда турмуш уртоғи номардлик қилиб ташлаб кетган жабрдийда ва муштипар аёллардан бири — Сурайёнинг қисмати елимга тушади.

... Икки-уч йил аввал хизмат сафари билан Фарғонага борганим. Юмушларни битириб, шаҳарларо қатновчи автобуса чикдим. Ёнимдаги уриндикдан утгиз ешлар чамасидаги жувон жой олди. Йулда ҳамроҳим туғунидан тандирда пишган нон олиб синдириди ва мени ҳам тановул қилишга таклиф этди.

Қорнин туқ бўлса-да, қулини қайтармай, бир бурда нон олдим. Ҳамроҳимнинг сумкаси тула бўлганини сабабли, мендан шубҳаланмай хотиржам кетиши учун узимни таништириб, ҳазил тарзда уни Самарқандга кузатиб боришимни айтдим. Жувон менга ишонди шекилли, водийга нима учун келганлигини гапириб берди.

У Марғилондан маҳси ва ковуш олиб қайтаётган экан. У турмуш ташвишларидан бироз нолиб, тирикчилик осон келмаётганини, ойда бир-икки марта водийга қатнашга мажбур бўлаётганини хурсини сузлади.

Сурайё асли каттақурғонлик бўлиб, уқиб юрганида шаҳарлик йигит билан танишди ва унга турмушга чиқади. Ун йилча турмуш қуришга, турмуш уртоғи узидан ун икки еш кичик бўлган бошқа аёлга уйланиб кетади. Турт бола билан елгиз қолган Сурайё эридан келадиган нафақа пулига рўзгор тебратолмай анча қийналади. Шу орада тунгич угли касалликка чалиниб, вафот этади. Бу қурғулик етмаганидек, онаси ҳам ҳаётдан куз юмади. Тақдирнинг аёвсиз зарбалари уни эзиб ташлайди.

Аммо болаларини тирик етим қилиб, оиласини номардларча ташлаб кетган собиқ эри ҳам худонинг қаҳрига учрайди.

Анвар ГУЛОМОВ, Самарқанд шаҳар ички ишлар бошқармаси Ахлоқ милицияси бўлинимасининг бошпиғи.

МАСЛАҲАТГА РОҲАТ БОР

Агар грипга йўлиққан бўлсангиз, унга қарши дорилар ичишга шошилманг. Бир дон пиёзни киргичдан ўтказиб, икки қошиқ асалга аралаштирингиз, ҳар икки соатда бир ош қошиқдан ичиб туринг. Чунки пиёз таркибиде худди антибиотик каби таъсир кўрсатадиган моддалар бор.

Ангинага қарши ёғсиз сузмадан компресс тайёрлаш мумкин. Совуқ сузма рўмолга қалин суртилиди ва томоққа бойланади.

Йўталга қуйдагича даво қилиш мумкин: турпни киргичдан ўтказиб суви сиқиб олинди ва асал билан аралаштирилади, ҳосил бўлган суюқлик ҳар ярим соатда уч қошиқдан ичиб турилади.

«Бурда» журналидан олинди.

«НАВРУЗ-97» ФЕСТИВАЛ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Республика маданият ишлари вазири Ва Узбекистон театр арбоблари уюшмаси ташаббуси билан утказилган «Навруз-97» театр санъати фестивали ниҳоясига етди. Бир ҳафта давомиде ун турт иждоий жамоа соҳибқирон ва темурийлар туғрисида яратган асарлар томошабинлар ҳукмига ҳавола этилди.

Ҳамза номидаги Ўзбек давлат Академик драма театрида фестивал голибларини мукофотлаш маросими бўлди. Ҳайъат қарорига кура биринчи урин берилмади. Олим Хужаев номидаги Сирдарё вилоят театри жамоаси Озарбайжон драматурги Хусейн Жовид асари асосида тайёрлаган «Амир Темур» спектакли учун иккинчи урин ва иккинчи Уш вилоят мусикали драма ва комедия театри ҳамда Ҳамза номидаги Ўзбек давлат Академик драма театри Абдула Ориповнинг «Соҳибқирон» шеърый драмаси асосида тайёрлаган спектакллари учун учинчи урин ва учинчи даражали дипломга сазовор бўлди.

Ушандан кейин уни қайтиб учратмадим. Орадан шунча вақт утиб у айтган манзилга бир кишини излаб бордим, уни эсладим. Кучада тургун онахондан Сурайёни суриштирдим.

Маълум бўлишича, эри ташлаб кетганидан сунг Сурайё бу маҳаллада ижарада яшаган экан. Айни қаҳратон пайтида у қаттиқ шамоллаб, оғир хасталикка учрабди. Йул азоблари уз таъсирини утказган-да, Касалхонада ҳаёт билан видолашган Сурайё узини угли енига қуйишларини васият қилибди. Етим қолган уч фарзандини эса қариндошлар Каттақурғонга олиб кетишибди.

Қалбимда оғриқ уйғонди. Мен у аёли бир марта қурган, бир-неча соат давомиде автобусда ҳамроҳ бўлган бўлсам-да, унинг тақдирига, қисматиға жуда-жуда ачиндим. Гапнинг хаёллар мени узининг истаган кучаларига етаклаб кетди. Яна Султонпошшанинг қушиқларини эсладим.

Эшиқларини йиғлаб ёпдим, Эшиқларини ёпдим, ёр. Мен-ку сени севиб топдим, Сен худонан топинг, ёр... Марҳума Сурайё ҳам шу сатрларни такрорлаб, Самарқанд ва Каттақурғон оралиғида саргардон йиғлаб юргандай туюлди.

Шу-шу «Бевафолар — тақдирларни талон-тарож қилувчилардир» деган ҳикматли ибора бежиз айтилмаганлиғига яна бир бор амин бўлдим.

Ушандан кейин уни қайтиб учратмадим. Орадан шунча вақт утиб у айтган манзилга бир кишини излаб бордим, уни эсладим. Кучада тургун онахондан Сурайёни суриштирдим.

Маълум бўлишича, эри ташлаб кетганидан сунг Сурайё бу маҳаллада ижарада яшаган экан. Айни қаҳратон пайтида у қаттиқ шамоллаб, оғир хасталикка учрабди. Йул азоблари уз таъсирини утказган-да, Касалхонада ҳаёт билан видолашган Сурайё узини угли енига қуйишларини васият қилибди. Етим қолган уч фарзандини эса қариндошлар Каттақурғонга олиб кетишибди.

Қалбимда оғриқ уйғонди. Мен у аёли бир марта қурган, бир-неча соат давомиде автобусда ҳамроҳ бўлган бўлсам-да, унинг тақдирига, қисматиға жуда-жуда ачиндим. Гапнинг хаёллар мени узининг истаган кучаларига етаклаб кетди. Яна Султонпошшанинг қушиқларини эсладим.

Эшиқларини йиғлаб ёпдим, Эшиқларини ёпдим, ёр. Мен-ку сени севиб топдим, Сен худонан топинг, ёр... Марҳума Сурайё ҳам шу сатрларни такрорлаб, Самарқанд ва Каттақурғон оралиғида саргардон йиғлаб юргандай туюлди.

Шу-шу «Бевафолар — тақдирларни талон-тарож қилувчилардир» деган ҳикматли ибора бежиз айтилмаганлиғига яна бир бор амин бўлдим.

Анвар ГУЛОМОВ, Самарқанд шаҳар ички ишлар бошқармаси Ахлоқ милицияси бўлинимасининг бошпиғи.

Ушандан кейин уни қайтиб учратмадим. Орадан шунча вақт утиб у айтган манзилга бир кишини излаб бордим, уни эсладим. Кучада тургун онахондан Сурайёни суриштирдим.

Маълум бўлишича, эри ташлаб кетганидан сунг Сурайё бу маҳаллада ижарада яшаган экан. Айни қаҳратон пайтида у қаттиқ шамоллаб, оғир хасталикка учрабди. Йул азоблари уз таъсирини утказган-да, Касалхонада ҳаёт билан видолашган Сурайё узини угли енига қуйишларини васият қилибди. Етим қолган уч фарзандини эса қариндошлар Каттақурғонга олиб кетишибди.

Қалбимда оғриқ уйғонди. Мен у аёли бир марта қурган, бир-неча соат давомиде автобусда ҳамроҳ бўлган бўлсам-да, унинг тақдирига, қисматиға жуда-жуда ачиндим. Гапнинг хаёллар мени узининг истаган кучаларига етаклаб кетди. Яна Султонпошшанинг қушиқларини эсладим.

Эшиқларини йиғлаб ёпдим, Эшиқларини ёпдим, ёр. Мен-ку сени севиб топдим, Сен худонан топинг, ёр... Марҳума Сурайё ҳам шу сатрларни такрорлаб, Самарқанд ва Каттақурғон оралиғида саргардон йиғлаб юргандай туюлди.

Шу-шу «Бевафолар — тақдирларни талон-тарож қилувчилардир» деган ҳикматли ибора бежиз айтилмаганлиғига яна бир бор амин бўлдим.